

Johannes 5:1-24 NBV2004

- 1 Daarna was er een Joods feest, en Jezus ging naar Jeruzalem.
- 2 In Jeruzalem is bij de Schaapspoort een bad met vijf zuilengangen dat in het Hebreeuws Betzata heet.
- 3 Daar lag een groot aantal zieken, blinden, kreupelen en misvormden. *en verlamden, die op het moment waarop het water in beweging kwam afwachtten.*
- 4 *Want op een bepaald moment daalde een engel van de Heer neer in het bad en die bracht het water in beweging. En wie het eerst in het bad was zodra het water was gaan bewegen, werd gezond, wat voor ziekte hij ook had.*
- 5 Er was ook iemand bij die al achtendertig jaar ziek was.
- 6 Jezus zag hem liggen; hij wist hoe lang hij al ziek was en zei tegen hem: 'Wilt u gezond worden?'
- 7 De zieke antwoordde: 'Heer, als het water gaat bewegen is er niemand om mij erin te helpen; ik probeer het wel, maar altijd is een ander al vóór mij in het water.'
- 8 Jezus zei: 'Sta op, pak uw mat op en loop.'
- 9 En meteen werd de man gezond: hij pakte zijn slaapmat op en liep. Nu was het die dag sabbat.
- 10 De Joden zeiden dan ook tegen de man die genezen was: 'Het is sabbat, het is niet toegestaan een slaapmat te dragen!'
- 11 Maar hij zei tegen hen: 'Degene die mij genezen heeft, zei tegen mij: "Pak uw mat op en loop."'
- 12 'Wie zei dat tegen u?' vroegen ze.
- 13 Maar de man die genezen was kon niet zeggen wie het was, want Jezus was al verdwenen omdat daar zoveel mensen waren.
- 14 Later kwam Jezus hem tegen in de tempel en toen zei hij tegen hem: 'U bent nu gezond; zondig daarom niet meer, anders zal u iets ergers overkomen.'
- 15 De man ging aan de Joden vertellen dat het Jezus was die hem gezond gemaakt had.
- 16 Het was omdat Jezus zulke dingen deed op sabbat, dat de Joden tegen hem optraden.
- 17 Maar Jezus zei: 'Mijn Vader werkt aan één stuk door, en daarom doe ik dat ook.'
- 18 Vanaf dat moment probeerden de Joden hem te doden, omdat hij niet alleen de sabbat ondermijnde, maar bovendien God zijn eigen Vader noemde, en zichzelf zo aan God gelijkstelde.

- 24 Waarachtig, ik verzeker u: wie luistert naar wat ik zeg en hem gelooft die mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven; over hem wordt geen oordeel uitgesproken, hij is van de dood overgegaan naar het leven.

Gemeente van onze Here Jezus Christus, het thema van deze dienst is: 'Jezus zet je overeind'. Het is gekozen naar aanleiding van een GGG studie die zo'n 90 a 100 mensen in onze gemeente besproken hebben op de gemeentegroepgroepen.

De afgelopen week was ik op vakantie en hebben we bijna elke dag een bezoek gebracht aan de thermaalbaden van Arcen in Limburg. Deze baden zijn bijzonder omdat het warme water van grote diepte wordt opgepompt en een bijzondere werking heeft. Je ziet in deze baden veel ouderen, de meesten ver boven de vijftig en soms ook mensen met huidziekten omdat het heel gezond schijnt te zijn.

Op allerlei plekken is het water volop in beweging en kun je jezelf heerlijk ontspannen en lopen fysiotherapeuten rond die allerlei bewegings oefeningen met de mensen doen in het water. Na een paar uur in dat bewegende warme zoute water dat grotendeels in de buitenlucht is voel je je weer helemaal verfrist. Je spieren zijn door sterke stralen en bubbels op allerlei manieren gemasseerd en combineer je dat dan nog met een flinke wandeling gelijk erna dan voel je je weer helemaal herboren.

Geneeskrachtige bronnen zijn er altijd geweest, al is het maar dat het iets met je geest doet om alles even weg te laten borrelen en dat je jezelf volkomen kan ontspannen. Alle verkramptheid even los kan laten. Iets dergelijks moet er toch ook aan de hand geweest zijn met het water van Betesda of Betzata zoals de Nieuwe Bijbelvertaling vertaald. Of hebreuws Beth chesed, 'huis van barmhartigheid'. Mensen met allerlei ziekten zullen er hoe dan ook baat bij gehad hebben anders kwamen ze daar niet.

Nu is het opmerkelijke dat deze geneeskrachtige bron kennelijk niet altijd in beweging was. Dat er perioden waren dat het water stilstond en zijn werking niet deed. Maar op bepaalde tijden kwam het water onverwacht in beweging en dan moest je er snel bij zijn.

Want wie er het eerste in plonsde werd genezen, wat voor ziekte die persoon ook had. Tenminste dat staat in de NBG vertaling van 1951. In de Nieuwe Bijbel Vertaling staan deze verzen niet meer. Hoe komt dat? De Nieuwe Bijbel Vertaling gaat uit van de alleroudste handschriften. Vermoedelijk zijn vers 3b en 4 later door een monnik toegevoegd ter verduidelijking van de tekst. Een wat merkwaardige toevoeging is het wel omdat het in die toevoeging een engel van de Heer is die het water in beweging zou brengen.

En dan alleen wie het eerst is als het water gaat bewegen ontvang genezing. Uiterst merkwaardig als God zo zou handelen, want dat zou betekenen dat alleen de snelsten een kans zouden maken en dat mensen die zich wat minder snel naar het water zouden kunnen slepen altijd te laat zouden zijn. Ik kan me niet voorstellen dat de Here God zo als een lot uit de loterij mensen zou genezen en de meest kansarmen aan hun lot zou overlaten. Wat is dat voor een God als dat zo zou zijn?

Heel terecht heeft de Nieuwe Bijbelvertaling dan ook deze tekst, deze latere toevoeging in een voetnoot opgenomen en niet in de Bijbeltekst zelf. Zoals de tekst er nu staat is het nog steeds zo dat je er het eerste bij moet zijn om genezing te ontvangen, maar wordt de werking van de bron niet toegeschreven aan een engel van de Heer.

Het geweldige van het evangelie is juist dat in tegenstelling tot het water dat beweegt en een lot uit de loterij is als je daar op tijd bent, God heel anders is. Gods genezing is geen lot uit de loterij, geen toevalligheid. Het is Jezus die te midden van al die zieken, blinden, kreupelen en misvormden die ene ziet liggen, die ene in het oog heeft die al achtendertig jaar naast het net heeft gevist. En dan kunnen er allerlei vragen bij je opkomen, als het gaat om het handelen van mensen, maar ook als het gaat om het handelen van God.

Je kunt vragen: was er dan niemand in dat huis van barmhartigheid die in die achtendertig jaar die man daar even had kunnen helpen om wel een keer als eerste bij dat water te komen? Ook niet een van de meer mobiele zieken?

Hoe hij daar elke dag kwam en wat voor ziekte hij had is niet duidelijk. Wel duidelijk is dat hij gewoon niet snel genoeg is. Er zal toch wel iets met zijn bewegingsapparaat zijn geweest waardoor het allemaal erg traag ging. Kennelijk heeft niemand zich echt om deze man bekommerd. Bovendien het lag er vol van, van deze mensen die allemaal wat mankeerden.

Het is de vraag of gezonde mensen daar wel kwamen, want de meeste mensen mijden liever plaatsen van ellende. Denk maar aan onze verpleeghuizen, hoeveel mensen worden niet in de steek gelaten door gezonde familieleden omdat men het zogenaamd niet aankan om de ellende van anderen te zien. Zoek het maar uit als je er zit. Hoevelen vergaat het niet zo. Onze maatschappij kan net zo keihard zijn als die misschien ook toen was voor gehandicapten en zieken. Zoek het maar uit je moet het zelf maar regelen of proberen. Was er dan niemand om die man te helpen is de eerste vraag die bij me opkwam.

Het zou kunnen zijn dat er een verband is geweest tussen zijn ziekte en zonde. Jezus gaat daar niet altijd automatisch vanuit. Zoals bij de blindgeborene blijkt. Daar zegt Jezus noch deze heeft gezondigd noch zijn ouders. Maar hier lijkt er wel een verband te zijn, want verderop in de tekst zegt Jezus na de genezing van de man: u bent nu gezond, zondig daarom niet meer, anders zal u iets ergers overkomen.

We moeten uiterst voorzichtig zijn zomaar conclusies te trekken bij ziekte dat je het wel ergens aan te danken zal hebben. Zeker als het conclusies betreffen die anderen aangaan. Maar hier is er kennelijk wel een verband, omdat Jezus zegt zondig niet meer. Er zijn kennelijk zondige dingen in het leven gebeurt van deze man die hem ziek gemaakt hebben. Er zijn soms ziekmakende patronen in een mensenleven waardoor een mens gevangen kan raken in een ziekmakende neerwaartse spiraal. Maar nogmaals je kunt dit niet veralgemeniseren. Chronische patronen kunnen ook in je genen zitten, je weet niet hoe je het oploopt en ineens kan het er zijn en raak je het niet meer kwijt.

Toch kunnen mensen soms heel erg met schuldgevoelens zitten, zonder dat ze concreet iets zouden kunnen aanwijzen. Velen vragen zich af: waar heb ik het aan verdiend, of wat bedoeld God hiermee? Welke zin is er gelegen in mijn ziek zijn of gehandicapt zijn? En hoe vele gebeden en schuldbelijdenissen worden niet naar God opgezonden in de hoop van de kwaal af te komen. Achtendertig jaar is een lange tijd. Een vraag als: 'God had u er niet eerder wat aan kunnen doen?' komt bij je op als je zo'n verhaal leest.

Het is daarom wel opmerkelijk als je de vraag leest van Jezus, die nota bene wist hoe lang die man daar lag: hij vraagt: wilt u gezond worden? Je zou haast uit je vel springen! Want hoeveel had deze man misschien al niet gebeden tot God om genezing? Maar ook hier is het oppassen geblazen om zomaar een oordeel te geven over Jezus. Het evangelie, de goede boodschap vertelt ons: Jezus ziet deze man. Hij heeft oog voor die ene mens.

En nu moeten we er niet gelijk cynisch bij zeggen: met voorbij zien van al die anderen? Want dat gebeurt vaak bij bijzondere genezingen. Waarom hij wel en ik niet. Dan slaan we het wonder dood. Dan slaan we dood dat Jezus te midden van de massa die ene in het oog heeft, waarmee gezegd wil zijn dat elk mens afzonderlijk voor Hem telt. Dat elk mens voor Hem uniek is. De vraag wilt u gezond worden is na 38 jaar geen overbodige vraag. Het is een vraag naar geloof je er nog in?

Durf je nog een echte verandering in je bestaan te verwachten? Is niet de eerste stap op weg naar een wonder het durven verwachten van het wonder? Als je 38 jaar ziek bent bestaat er een risico dat je je identiteit van wie je bent gaat ontlennen aan je ziek zijn. Je hele leven is ingesteld geraakt op het ziek zijn. Je hele omgeving is er helemaal op ingesteld. Iedereen kent je zo. Het klinkt gek, maar genezing zou ook bedreigend kunnen zijn, omdat dan heel je leven opnieuw ingericht moet worden. Wil je gezond worden? Een eerst reactie zou kunnen zijn dat je ontploft van boosheid! Maar dieper daar onder kan ook angst schuilgaan, wat als dit werkelijk zou gebeuren?

Jezus heeft toch iets bij de man bespeurd van geloof. Want hij vertelde immers het telkens weer te proberen, maar het lukte niet in eigen kracht. Dan maakt Jezus resoluut een einde aan de toestand die nu al 38 jaar duurt. Hij zegt tegen de man: sta op, pak uw mat op en loop! En meteen werd de man gezond. Hij pakte zijn slaapmat op en liep.

Iets dergelijks zien we later ook Petrus en Johannes doen bij de schone poort, een andere plek, daar speelde zich dat af in de buurt van de tempel. Waar tegen een verlamde man gezegd wordt: in de naam van Jezus Christus, wandel! Plotselinge genezingen zijn van alle tijden en komen ook vandaag nog voor. We mogen altijd hoop blijven houden, blijven bidden om een wonder, een bijzondere aanraking door God.

Toch wil dit verhaal ook iets vertellen over lichamelijk gezonde mensen. Zou de toepassing er voor ons niet in gelegen kunnen zijn dat Jezus ons ook vandaag op onze voeten wil zetten als wij verlamd zijn geraakt door verkeerde denkpatronen. Verkeerde dingen in ons leven waar we maar niet vanaf lijken te komen. Zeggen we niet te snel: ik ben nu eenmaal zo.

Het is zo gegroeid in mijn leven. Ik kom daar nooit meer vanaf. Soms zijn er dingen die verziekt zijn in ons leven. Hebben we geestelijk schade opgelopen. Zijn we innerlijk verwond, verlamd geraakt. Misschien door wat we zelf opgeroepen hebben, misschien door wat anderen ons aangedaan hebben. Misschien beleef je op sommige terreinen van je leven scheefgroei in hoe je op anderen reageert. Is je karakter misvormt geraakt door ervaringen uit het verleden.

In de ontmoeting met Jezus mag je ervaren dat Hij al die misvorming en scheefgroei, al die innerlijke verwondheid en verlamdheid kan genezen. Het evangelie van vandaag leert ons dat Jezus ons te midden van al die miljoenen gehavende mensen in het oog heeft. Dat Hij weet wat er aan ons mankeert. U, jij en ik, wij kunnen dat allemaal voor ons zelf wel invullen, dat hoef ik niet voor u te doen.

We kennen allemaal onze zwakke en zieke plekken. Jezus vraagt je vandaag: wil je gezond worden? Daar begint het mee. Willen wij werkelijk gezond worden? Willen we werkelijk afraken van de dingen die ons van binnen ziek maken? Die ons verlammen om als vrije mensen te leven? Willen we de heelheid die Jezus ons aanbiedt? Dat kan bedreigend zijn omdat je patronen moet loslaten, dat je misschien vergeving moet schenken aan wie jou dingen misdaan hebben. Uitstappen uit scheefgegroeide dingen kan onzekerheid betekenen, kan ik de nieuwe vrijheid en gezondheid wel aan? Wat verandert er allemaal door in mijn omgeving, als ik anders wordt naar anderen toe?

Jezus proefde iets van bereidheid bij deze zieke man. Heer ik probeer het wel, het lukt me alleen niet zo goed. Dat proberen, die eerste stap richting Jezus kan voldoende zijn voor totale genezing. Zodat Jezus tegen je zegt: sta op, pak je mat op en loop. Blijf niet langer liggen op het matje van al je zonden, zorgen, pijn en verdriet. Laat dat vloertje je leven niet langer dragen.

Neem je mat op, wat het ook zijn moge en loop! Wees niet langer door de omstandigheden waarin je verkeerd gedragen, maar wees gedragen door mijn liefde. Geef de ballast van je leven aan Mij. Laat mijn levende water tot een bewegende bron van leven in je worden, een bron die geneest en heelt. Die recht zet wat scheef is, herstelt wat misvormd is. Reinigt wat bezoedeld is, licht geeft waar duisternis heerst. Vreugdeolie in plaats van verdriet.

En als je dan die genezing ervaart, getuig er dan ook van naar anderen! En laat je niet in verwarring brengen door mensen die cynisch zijn of door mensen die wijzen op de regeltjes. Zoals dat met Jezus gebeurde. Hij genas op sabbat. En dat mocht niet volgens de geleerden. Er zullen altijd godsdienstige mensen zijn die het hele idee van genezing belachelijk vinden en er zich aan ergeren. In plaats van blij te zijn met iemand die bevrijd of genezen is. Laat niemand je die blijdschap ontnemen. Laten wij dan maar in geloof en vertrouwen en vol verwachting bidden: Heer, ik ben niet waard dat u onder mijn dak komt, maar spreek slechts één woord en ik zal genezen zijn. Amen.